

Številka: 403-60/2021/		
Ljubljana, 23. 8. 2021		
EVA		
GENERALNI SEKRETARIAT VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE Gp.gs@gov.si		
ZADEVA: Polletno poročilo Ministrstva za finance Vladi Republike Slovenije o učinkih izvedenih ukrepov na podlagi Zakona o ukrepih Republike Slovenije za krepitev stabilnosti bank za obdobje od 1. 1. do 30. 6. 2021		
1. Predlog sklepov vlade:		
Na podlagi 21. člena Zakona o Vladi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 24/05 – uradno prečiščeno besedilo, 109/08, 38/10 – ZUKN, 8/12, 21/13, 47/13 – ZDU-1G, 65/14 in 55/17), šestega odstavka 20. člena Zakona o ukrepih Republike Slovenije za krepitev stabilnosti bank (Uradni list RS, št. 105/12, 63/13 – ZS-K, 23/14 – ZDIJZ-C, 104/15, 26/17 – ORZUKSB33 in 27/17 – popr. in 174/20 – ZIPRS2122) in 50. člena Uredbe o izvajanju ukrepov za krepitev stabilnosti bank (Uradni list RS, št. 103/13 in 22/16) je Vlada Republike Slovenije na ... seji dne ... sprejela naslednji		
SKLEP:		
Vlada Republike Slovenije je sprejela Polletno poročilo Ministrstva za finance o učinkih izvedenih ukrepov za krepitev stabilnosti bank za obdobje od 1. 1. do 30. 6. 2021.		
Mag. Janja GARVAS HOČEVAR V. D. GENERALNEGA SEKRETARJA VLADE		
Sklep prejmejo:		
<ul style="list-style-type: none"> • Ministrstvo za finance • Služba Vlade Republike Slovenije za zakonodajo • Banka Slovenije		
2. Predlog za obravnavo predloga zakona po nujnem ali skrajšanem postopku v državnem zboru z obrazložitvijo razlogov:		
/		
3.a Osebe, odgovorne za strokovno pripravo in usklajenost gradiva:		
<ul style="list-style-type: none"> • Urška Cvelbar, generalna direktorica Direktorata za finančni sistem • Miha Pogačar, vodja Sektorja za bančništvo • Matic Leščanec, svetovalec		
3.b Zunanji strokovnjaki, ki so sodelovali pri pripravi dela ali celotnega gradiva:		
Pri pripravi gradiva so sodelovale strokovne službe Banke Slovenije.		
4. Predstavniki vlade, ki bodo sodelovali pri delu državnega zbora:		
/		
5. Kratek povzetek gradiva:		
V skladu s šestim odstavkom 20. člena Zakona o ukrepih Republike Slovenije za krepitev stabilnosti bank (Uradni list RS, št. 105/12, 63/13 – ZS-K, 23/14 – ZDIJZ-C, 104/15, 26/17 – ORZUKSB33 in 27/17 – popr. in 174/20 – ZIPRS2122) in 50. členom Uredbe o izvajanju ukrepov za krepitev stabilnosti bank (Uradni list RS, št. 103/13 in 22/16) Ministrstvo za finance spremlja učinke izvedenih ukrepov za krepitev stabilnosti bank ter pripravi polletno poročilo Vladi Republike Slovenije. Ministrstvo za finance je v ta namen pridobilo podatke in informacije od Banke Slovenije.		
6. Presoja posledic za:		
a)	javnofinančna sredstva nad 40.000 EUR v tekočem in naslednjih treh letih	NE
b)	usklajenost slovenskega pravnega reda s pravnim redom Evropske unije	NE

c)	administrativne posledice	NE
č)	gospodarstvo, zlasti mala in srednja podjetja ter konkurenčnost podjetij	NE
d)	okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki	NE
e)	socialno področje	NE
f)	dokumente razvojnega načrtovanja: <ul style="list-style-type: none"> – nacionalne dokumente razvojnega načrtovanja – razvojne politike na ravni programov po strukturi razvojne klasifikacije programskega proračuna – razvojne dokumente Evropske unije in mednarodnih organizacij 	NE
7.a Predstavitev ocene finančnih posledic nad 40.000 EUR: /		

I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu				
	Tekoče leto (t)	t + 1	t + 2	t + 3
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) prihodkov državnega proračuna				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) prihodkov občinskih proračunov				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) odhodkov državnega proračuna				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) odhodkov občinskih proračunov				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) obveznosti za druga javnofinančna sredstva				
II. Finančne posledice za državni proračun				
II.a Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene:				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
SKUPAJ				
II.b Manjkajoče pravice porabe bodo zagotovljene s prerazporeditvijo:				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
SKUPAJ				
II.c Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov in povečanih odhodkov proračuna:				
Novi prihodki	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1		
SKUPAJ				
7.b Predstavitev ocene finančnih posledic pod 40.000 EUR: /				
8. Predstavitev sodelovanja z združenji občin:				
Vsebina predloženega gradiva (predpisa) vpliva na:			NE	
– pristojnosti občin,				
– delovanje občin,				
– financiranje občin.				
Gradivo (predpis) je bilo poslano v mnenje:				
– Skupnosti občin Slovenije SOS: NE				
– Združenju občin Slovenije ZOS: NE				
– Združenju mestnih občin Slovenije ZMOS: NE				
Predlogi in pripombe združenj so bili upoštevani: /				
9. Predstavitev sodelovanja javnosti:				
Gradivo je bilo predhodno objavljeno na spletni strani predlagatelja:			NE	
Gradivo je takšne narave, da sodelovanje javnosti ni potrebno.				
10. Pri pripravi gradiva so bile upoštevane zahteve iz Resolucije o normativni dejavnosti:			NE	
11. Gradivo je uvrščeno v delovni program vlade:			NE	

Mag. Andrej ŠIRCELJ
MINISTER ZA FINANCE

Priloge:

- predlog sklepa (priloga 1)
- obrazložitev sklepa (priloga 2)
- Polletno poročilo Ministrstva za finance o učinkih izvedenih ukrepov za krepitev stabilnosti bank za obdobje od 1. 1. do 30. 6. 2021 (priloga 3)

VLADA REPUBLIKE SLOVENIJE

Na podlagi 21. člena Zakona o Vladi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 24/05 – uradno prečiščeno besedilo, 109/08, 38/10 – ZUKN, 8/12, 21/13, 47/13 – ZDU-1G, 65/14, 26/17 – ORZUKSB33 in 27/17 – popr. in 174/20 – ZIPRS2122), šestega odstavka 20. člena Zakona o ukrepih Republike Slovenije za krepitev stabilnosti bank (Uradni list RS, št. 105/12, 63/13 – ZS-K, 23/14 – ZDIJZ-C in 104/15) in 50. člena Uredbe o izvajanju ukrepov za krepitev stabilnosti bank (Uradni list RS, št. 103/13 in 22/16) je Vlada Republike Slovenije na ... seji dne ... sprejela naslednji

SKLEP:

Vlada Republike Slovenije je sprejela Polletno poročilo Ministrstva za finance o učinkih izvedenih ukrepov za krepitev stabilnosti bank za obdobje od 1. 1. do 30. 6. 2021.

Mag. Janja GARVAS HOČEVAR
V. D. GENERALNEGA SEKRETARJA VLADE

Številka:
Ljubljana, ...

Sklep prejmejo:

- Ministrstvo za finance
- Služba Vlade Republike Slovenije za zakonodajo
- Banka Slovenije

OBRAZLOŽITEV SKLEPA

V skladu s šestim odstavkom 20. člena Zakona o ukrepih Republike Slovenije za krepitev stabilnosti bank (Uradni list RS, št. 105/12, 63/13 – ZS-K, 23/14 – ZDIJZ-C, 104/15, 26/17 – ORZUKSB33 in 27/17 – popr. in 174/20 – ZIPRS2122); v nadaljnjem besedilu: ZUKSB) in 50. členom Uredbe o izvajanju ukrepov za krepitev stabilnosti bank (Uradni list RS, št. 103/13 in 22/16; v nadaljnjem besedilu: uredba) Ministrstvo za finance (v nadaljnjem besedilu: ministrstvo) spremlja učinke izvedenih ukrepov za krepitev stabilnosti bank ter pripravi polletno poročilo Vladi Republike Slovenije.

Uredba v 50. členu določa, da ministrstvo pri poročanju vlado seznani:

1. s kapitalsko ustreznostjo bank, v zvezi s katerimi so bili izvedeni ukrepi;
2. s stanjem v bančnem sistemu v zadnjih šestih mesecih;
3. z gibanjem višine pribitka na državne obveznice med izvajanjem ukrepov;
4. z gibanjem bruto domačega proizvoda med izvajanjem ukrepov;
5. z gibanjem obsega nedonosnih izpostavljenosti v bančnem sistemu med izvajanjem ukrepov;
6. s stanjem pokritosti nedonosnih izpostavljenosti bank z oslabitvami in zavarovanji ter
7. z uresničevanjem zavez, ki jih je Republika Slovenija dala EU v skladu s pravili o državnih pomočeh.

Pojasnjujemo, da je poročanje ministrstva glede gibanja višine pribitka na državne obveznice, gibanja bruto domačega proizvoda in gibanja obsega nedonosnih izpostavljenosti v bančnem sistemu vezano na izvajanje ukrepov za krepitev stabilnosti bank, ki je zaključeno. Posledično je zaključeno poročanje ministrstva o teh točkah.

V zvezi z zadnjo točko glede uresničevanja zavez pojasnjujemo, da so z zaključkom prestrukturiranja vseh bank, ki so v letih 2013 in 2014 prejele državno pomoč, dne 31. 12. 2019 dokončno prenehale veljati zaveze, ki jih je Republika Slovenija dala Evropski komisiji v skladu s pravili o državnih pomočeh.

Ministrstvo je v skladu z določbami ZUKSB zaradi priprave poročila pridobilo podatke in informacije od Banke Slovenije. Tako to poročilo glede kapitalске ustreznosti bank, stanja v bančnem sistemu ter stanja pokritosti nedonosnih izpostavljenosti bank upošteva ugotovitve in analize Banke Slovenije, ki se nanašajo na obdobje tega poročila.

Kot izhaja iz predlaganega sklepa, Vlada Republike Slovenije sprejme Polletno poročilo Ministrstva za finance glede učinkov izvedenih ukrepov za stabilnost bank za obdobje od 1. 1. do 30. 6. 2021.

Polletno poročilo Ministrstva za finance o učinkih izvedenih ukrepov za krepitev stabilnosti bank za obdobje od 1. 1. do 30. 6. 2021

UVOD

V skladu s šestim odstavkom 20. člena Zakona o ukrepih Republike Slovenije za krepitev stabilnosti bank (Uradni list RS, št. 105/12, 63/13 – ZS-K, 23/14 – ZDIJZ-C, 104/15, 26/17 – ORZUKSB33 in 27/17 – popr. in 174/20 – ZIPRS2122; v nadaljnjem besedilu: ZUKSB) in 50. členom Uredbe o izvajanju ukrepov za krepitev stabilnosti bank (Uradni list RS, št. 103/13 in 22/16; v nadaljnjem besedilu: uredba) Ministrstvo za finance (v nadaljnjem besedilu: ministrstvo) spremlja učinke izvedenih ukrepov na podlagi določb ZUKSB ter pripravi polletno poročilo Vladi Republike Slovenije. Učinki so presojani tudi z vidika izpolnjevanja zavez, ki jih je Republika Slovenija dala Evropski komisiji v skladu s pravili o državnih pomočeh.

Uredba v 50. členu določa, da ministrstvo pri poročanju vlado seznani:

1. s kapitalsko ustreznostjo bank, v zvezi s katerimi so bili izvedeni ukrepi;
2. s stanjem v bančnem sistemu v zadnjih šestih mesecih;
3. z gibanjem višine pribitka na državne obveznice med izvajanjem ukrepov;
4. z gibanjem bruto domačega proizvoda med izvajanjem ukrepov;
5. z gibanjem obsega nedonosnih izpostavljenosti v bančnem sistemu med izvajanjem ukrepov;
6. s stanjem pokritosti nedonosnih izpostavljenosti bank z oslavitvami in zavarovanji ter
7. z uresničevanjem zavez, ki jih je Republika Slovenija dala EU v skladu s pravili o državnih pomočeh.

Pojasnjujemo, da je poročanje ministrstva glede gibanja višine pribitka na državne obveznice, gibanja bruto domačega proizvoda in gibanja obsega nedonosnih izpostavljenosti v bančnem sistemu vezano na izvajanje ukrepov za krepitev stabilnosti bank, ki je zaključeno. Posledično je zaključeno poročanje ministrstva o teh točkah.

V zvezi z zadnjo točko glede uresničevanja zavez pojasnjujemo, da so z zaključkom prestrukturiranja vseh bank, ki so v letih 2013 in 2014 prejele državno pomoč, dne 31. 12. 2019 dokončno prenehale veljati zaveze, ki jih je Republika Slovenija dala Evropski komisiji v skladu s pravili o državnih pomočeh.

1. KAPITALSKA USTREZNOST BANK

Po prejeti državni pomoči so količniki skupnega kapitala in CET1 za Novo Ljubljansko banko (v nadaljevanju NLB) in Novo Kreditno banko Maribor (v nadaljevanju NKBM) po stanju na dan **31. 12. 2013** znašali:

- NLB d. d. 16,6%, Skupina NLB 14,9%,
- NKBM d. d. 20,4%, Skupina NKBM 18,1%.

Po stanju na dan **31. 12. 2020** je bila kapitalna ustreznost bank prejemnic državne pomoči sledeča:

- količnik skupnega kapitala: NLB d. d. 27,1%, Skupina NLB 16,6%; količnik CET1: NLB d. d. 22,3%, Skupina NLB 14,1%,
- količnik skupnega kapitala: NKBM d. d. 16,7%, Skupina NKBM 20,7% količnik CET1: NKBM d. d. 14,8%, skupina NKBM 18,8%.

Po stanju na dan **31. 3. 2021** je bila kapitalna ustreznost bank prejemnic državne pomoči sledeča:

- količnik skupnega kapitala: NLB d. d. 26,1%, Skupina NLB 16,1%; količnik CET1: NLB d. d. 21,6%, Skupina NLB 13,7%,
- količnik skupnega kapitala: Skupina NKBM 20,9%, količnik CET1: Skupina NKBM 19,0%.

Obe banki dosegata kapitalske zahteve, ki jih je v okviru procesa nadzorniškega pregledovanja in vrednotenja (SREP) določil pristojni nadzornik.

2. STANJE V BANČNEM SISTEMU V ZADNJIH ŠESTIH MESECIH

Sistemska tveganja za finančno stabilnost ostajajo tudi leto dni po nastopu pandemije Covid-19 povečana. Kreditno tveganje je ocenjeno kot visoko, saj bo s postopnim prenehanjem veljavnosti obsežnih ukrepov države za zaščito gospodinjstev in podjetij poslabšanje kakovosti kreditnega portfelja bank razvidno tudi v povečanju nedonosnih izpostavljenosti. Leta 2020 so se razmere za ustvarjanje dohodka v bančnem sistemu še dodatno zaostriale, saj se je rast bančnega kreditiranja močno upočasnila. Dohodkovno tveganje zato ostaja povečano z rastočo tendenco.

Z izboljševanjem epidemioloških razmer in sproščanjem omejitvenih ukrepov so se razmere v gospodarstvu v prvih štirih mesecih leta 2021 začele postopno izboljševati, kar izboljšuje tudi pogoje poslovanja bank. Posledice epidemiološke krize bodo sicer na posameznih segmentih poslovanja bank vidne z zamikom.

Odpornost bank na sistemska tveganja je po mnenju Banke Slovenije sicer dobra, vendar se je v segmentu solventnosti in dobičkonosnosti poslabšala in je ocenjena kot srednja. S postopnim prenehanjem veljavnosti ukrepov države se bo v letu 2021 in letih, ki sledijo, kakovost kreditnega portfelja predvidoma poslabšala, s tem pa se bodo lahko začeli zniževati tudi kapitalski količniki bank. Ob tem med bankami obstajajo tudi precejšnje razlike v odpornosti, saj se struktura in kakovost kreditnega portfelja ter kapitalski presežki bank razlikujejo. Bančni sistem je leta 2020 in v prvih štirih mesecih 2021 posloval z dobičkom, v veliki meri tudi zaradi enkratnih dogodkov, vendar pa Banka Slovenije pričakuje, da se bo pritisk na zniževanje dobičkonosnosti bank v prihodnje povečal. Odpornost bančnega sistema je v segmentu likvidnosti še vedno ocenjena kot visoka.

Kreditno tveganje se je povečalo in je ocenjeno kot visoko predvsem zaradi pričakovanj o poslabšanju kreditnega portfelja po prenehanju veljavnosti ukrepov države glede odloga plačila obveznosti. Ukrepi države v decembru 2020 in ponovno aktivirana prožnost pri obravnavi kreditnega tveganja, so do zdaj ohranili nizko raven nedonosnih izpostavljenosti (NPE) v bankah, vendar pa se pričakuje, da se bodo NPE s prenehanjem veljavnosti ukrepov povečali. NPE so se ob ukrepih države in nadzornih institucij po nastopu pandemije še naprej zmanjševali. V zadnjih mesecih leta 2020 se je tudi v sektorju prebivalstva povečal obseg izpostavljenosti v skupini s povečanim kreditnim tveganjem. Leta 2020 je v bančnem sistemu po treh letih neto sproščanja spet prevladovalo neto oblikovanje oslabitev in rezervacij, zlasti na donosnem delu kreditnega portfelja. Oslabitve in rezervacije so bile glede na pretekle vrednosti zaradi podpornih ukrepov države še nizke, v prvih mesecih leta 2021 pa so jih banke ponovno sproščale. Ob še vedno trajajoči pandemiji in postopnem zapadanju odlogov obveznosti ter prenehanju ukrepa ugodnejše regulatorne obravnave odlogov in drugih ukrepov za omilitev posledic pandemije se lahko NPE v bankah v prihodnjih mesecih povečajo.

Kazalniki kakovosti kreditnega portfelja so se v prvih štirih mesecih 2021 nekoliko izboljšali, razen v dejavnostih, najbolj prizadetih zaradi epidemije in pri potrošniških posojilih. Nedonosne izpostavljenosti bank so se v prvih štirih mesecih 2021 zmanjšale, še posebej v aprilu, na 1,4 %, zaradi enkratnega večjega dogodka, ki je močno vplival na deleže NPE v portfelju nefinančnih družb in tujine. Brez tega učinka bi bil delež podoben kot marca, ko je znašal 1,8 %. Nekoliko so se zmanjšale tudi izpostavljenosti v skupini s povečanim kreditnim tveganjem. Neugodna gibanja teh kazalnikov pa so se nadaljevala v najbolj prizadetih gospodarskih dejavnostih, ki kljub ugodnim gibanjem v makrookolju še naprej poslujejo z nekaterimi omejitvami. Kazalniki kreditnega tveganja se prav tako poslabšujejo pri potrošniških posojilih, pri katerih se je delež NPE do aprila dodatno povečal, na 3,3 %, nadaljevalo se je tudi naraščanje deleža v skupini s povečanim kreditnim tveganjem in pokritosti donosnih posojil z oslabitvami in rezervacijami.

Dohodkovno tveganje ostaja povečano, saj so se leta 2020 razmere za ustvarjanje dohodka v bančnem sistemu še zaostriale. Rast neto obrestnih prihodkov bank je od aprila leta 2020 ponovno negativna, neto obresti so zaostajale za tistimi v predhodnem letu zaradi vse nižje donosnosti naložb in upada kreditne aktivnosti. Neto neobrestni prihodki so bili leta 2020 precej večji kot leto pred tem, vendar je bila to posledica učinka združitve dveh bank, drugače bi bili manjši. Od začetka pandemije so imele banke tudi nekoliko nižje prihodke iz neto opravnin, najpomembnejšega dela neobrestnih prihodkov. Banke za zdaj razmeroma dobro obvladujejo operativne stroške.

Rast posojil nebančnemu sektorju se je zaradi zaostrenih gospodarskih razmer, povezanih z ukrepi za zajezitev širjenja Covid-19, v letu 2020 močno zmanjšala, v letu 2021 pa prešla v upad. Medletna rast potrošniških posojil je bila ob koncu leta negativna, prav tako rast posojil nefinančnim družbam, medtem ko je rast stanovanjskih posojil ostala pozitivna. Medletno krčenje kreditiranja nebančnega sektorja se je od marca 2021 upočasnilo. Pozitivne spremembe v kreditni aktivnosti se kažejo pri vseh vrstah posojil, vendar letošnje nominalno povečanje posojil nebančnemu sektorju ostaja razmeroma skromno. Medletna rast posojil gospodinjstvom je od marca dalje ponovno pozitivna, aprila pa se je okrepila na 1,6 %. Stanovanjska posojila so se v prvih štirih mesecih letos povečala za 110 mio EUR, mesečna prirasta pa sta bila nadpovprečna predvsem marca in aprila, ko sta bila skoraj enkrat višja od lanskoletnega povprečja. Rast stanovanjskih posojil še vedno odraža dinamiko rasti cen stanovanjskih nepremičnin, ob povečani izdaji gradbenih dovoljenj za stanovanjske nepremičnine pa se še povečujejo možnosti za rast stanovanjskih posojil tudi v prihodnje. Medletno krčenje obsega potrošniških posojil se je do aprila 2021 ublažilo na -6,6 %, s postopnim delovanjem gospodarskih dejavnosti v vse polnejšem obsegu pa se povečujejo tudi možnosti za trošenje in s tem potreba po novih potrošniških posojilih. Medletna stopnja krčenja posojil nefinančnim družbam se je aprila ohranila pri -3,6 %. Krčenje posojil se je ob šibkem povpraševanju nadaljevalo pri večini dejavnosti, najizrazitejše v trgovini, medtem ko je bila medletna rast posojil najvišja v gostinstvu. Glede na velikost podjetij se je pozitivna rast posojil ohranila pri majhnih in mikro podjetjih, krčenje posojil velikim in srednjim podjetjem pa se je letos do aprila še poglobilo.

Tveganja, ki izhajajo iz trga nepremičnin, so ocenjena kot zmerna. Cene stanovanjskih nepremičnin so se v zadnjih letih močno zvišale, proti koncu leta 2020 pa je bila rast zmernejša, tudi zaradi pandemije Covid-19 in upada števila transakcij z nepremičninami v prvem valu pandemije. V prvem četrtletju 2021 se je medletna rast cen stanovanjskih nepremičnin zvišala, znašala je 7,3 %. Kazalniki ravnotežnosti cen stanovanjskih nepremičnin nakazujejo, da so cene stanovanjskih nepremičnin blizu dolgoročnega ravnovesja. Medletna rast stanovanjskih posojil se je lansko leto zmanjševala, od decembra 2020 do maja 2021, ko pa se je okrepila ter se vrnila na stopnje rasti zabeležene pred krizo. Leta 2020 se je v primerjavi z letom pred tem povečal obseg posojil za namene, povezane s poslovnimi nepremičninami. Kljub temu je pandemija Covid-19 trg poslovnih nepremičnin prizadela bolj, predvsem v dejavnostih, ki so bile najbolj prizadete. Razlog za optimizem na trgu nepremičnin pa se že kaže na strani ponudbe, v gradbeništvu, saj se je predvsem v drugi polovici leta precej povečalo število izdanih gradbenih dovoljenj za stanovanjske in tudi nestanovanjske stavbe. Izpostavljenost bank gradbenemu sektorju in poslovanju z nepremičninami ostaja nizka.

Tveganje financiranja ostaja zmerno; vloge gospodinjstev, eden ključnih virov financiranja slovenskih bank, so se zaradi manjše potrošnje in delno tudi finančne pomoči države izrazito povečale. Močno so se povečala tudi sredstva nefinančnih družb pri bankah, najverjetneje zaradi težnje po zagotovitvi zadostne likvidnosti za tekoče poslovanje ob negotovih razmerah. Neusklajenost med ročnostjo naložb in obveznosti je zaradi še vedno naraščajočega obsega vlog na vpogled visoka. Nenadni obsežni premiki vlog med bankami ali iz bančnega sistema bi lahko zmanjšali stabilnost financiranja bank, vendar pa Banka Slovenije ocenjuje, da dober likvidnostni položaj bankam omogoča razmeroma dobro absorpcijo negativnih učinkov, ki bi ob tem nastali. Do manjših premikov vlog med bankami sicer lahko pride z uvedbo ležarin za sredstva gospodinjstev na računih pri bankah. Na ravni bančnega sistema so v letu 2020 pri 1,1 odstotka komitentov vloge presegle 100.000 EUR. Skupni obseg vlog teh komitentov je znašal 4,9 mrd EUR oziroma skoraj 23 % vseh vlog fizičnih oseb v bančnem sistemu.

Rast vlog se je, predvsem zaradi oživljanja gospodarskih dejavnosti in povečanja možnosti za trošenje in investicije, z marcem pričela upočasnjevati. Rast vlog nebančnega sektorja se je do aprila medletno zmanjšala na 10,7 %, tako zaradi upočasnjene rasti vlog gospodinjstev (10,2 %) kot tudi nefinančnih družb (17,5 %). Obseg vlog nebančnega sektorja se je letos do aprila povečal za 1,1 mrd EUR, pri čemer se nadalje povečujejo vloge na vpogled, ki so aprila znašale že 79,9 % vseh vlog nebančnega sektorja. Ob nadaljnjem izboljševanju epidemioloških razmer in postopnem oživljanju gospodarskih dejavnosti se možnosti za trošenje in investicije povečujejo, kar bo zmanjšalo prisilno varčevanje in verjetno prispevalo k nadaljnjemu umirjanju rasti vlog nebančnega sektorja.

2.1 Odpornost bančnega sistema na ugotovljena sistemska tveganja

Bančni sistem je v zaostrene gospodarske razmere vstopil z dobrim kapitalskim položajem, ki je tak ostal tudi skoraj leto dni po nastopu pandemije, in leta 2020 posloval z razmeroma visokim dobičkom. S prenehanjem veljavnosti ukrepov države se bo kakovost kreditnega portfelja predvidoma poslabšala, s tem pa se bodo začeli zniževati tudi kapitalski količniki bank. Odpornost bančnega sistema na visoko kreditno tveganje in povečano dohodkovno tveganje se je zato v segmentu solventnosti in dobičkonosnosti poslabšala in je srednja. Razlike v odpornosti med bankami so precejšnje. Pritisk na

kapitalsko ustreznost bodo občutile predvsem banke z nižjimi kapitalskimi presežki in tiste, ki so bolj izpostavljene dejavnostim, ki so bile v krizi najbolj prizadete. Količnik skupne kapitalske ustreznosti se je na ravni bančnega sistema v zadnjem četrtletju leta 2020 zaradi znižanja pri nekaterih bankah znižal, medtem ko so se količniki CET1 pri večini bank izboljšali. Banke so leta 2020 regulatorni kapital še okrepile prek vključevanja dobičkov preteklega poslovnega leta in z izdajo podrejenih dolžniških vrednostnih papirjev. Skupna kapitalska ustreznost na konsolidirani osnovi se je v prvem četrtletju 2021 zmanjšala na 18,0 % in je bila 2,0 odstotni točki nižja od najvišje vrednosti, dosežene v tretjem četrtletju lanskega leta, količnik CET1 pa na 16,5 % kar je 1,7 odstotne točke manj od vrednosti iz lanskega tretjega četrtletja. Te spremembe so v glavnem posledica znižanja kapitalskih količnikov v zadnjem četrtletju lanskega leta predvsem zaradi združitve ene od bank, v prvem četrtletju letos pa se je kapitalska ustreznost rahlo znižala zaradi povečanja tveganju prilagojene aktive predvsem pri tistih bankah, ki so v tem obdobju povečale kreditiranje podjetij in gospodinjstev. Večji vpliv na znižanje kapitalskih količnikov bodo banke najverjetneje občutile po izteku interventnih ukrepov, ki mu lahko sledi poslabšanje kakovosti kreditnega portfelja ter zmanjšanje dobičkonosnosti.

Dobiček bank pred obdavčitvijo je bil leta 2020 glede na krizo razmeroma velik, 472 mio EUR, kar je petino manj kot leto pred tem; razmeroma majhen upad dobička pa je predvsem posledica učinkov združitve dveh bank, sicer bi bil za skoraj polovico manjši. Povečanje dobičkonosnosti bančnega sistema v prvih mesecih leta 2021 je zlasti posledica enkratnih dejavnikov, vzdržnost takšne dobičkonosnosti bank tudi v prihodnje pa je negotova. Do aprila letos je dobiček pred obdavčitvijo, ki je na ravni bančnega sistema znašal 178 mio EUR, sicer precej presegel lanskega v enakem obdobju. Donosnost na kapital je na letni ravni znašala 11,6 %. Ob tem Banka Slovenije izpostavlja, da je rast neto obresti že eno leto negativna, medtem ko višji neobrestni prihodki v tem letu izvirajo predvsem iz enkratnih dejavnikov in povečujejo dohodek bank le začasno. V primeru, da bi banke oblikovale oslabitve in rezervacije na nivoju dolgoletnega povprečja, bi bila donosnost na kapital bančnega sistema več kot 7 odstotnih točk nižja od realizirane. Banka Slovenije pričakuje, da se bo pritisk na dobičkonosnost bank v prihodnje še povečal.

Likvidnostni položaj bančnega sistema je ostal kljub zaostrenim gospodarskim razmeram dober. Količnik LCR se je izboljšal in ostal visoko nad regulatorno zahtevo ter je med najvišjimi v evroobmočju. Primarna likvidnost na ravni bančnega sistema se je še povečala, njen delež v bilančni vsoti pa je presegel petino. Sposobnost absorbiranja negativnih posledic, ki bi nastale ob morebitni uresničitvi tveganja financiranja, je na ravni bančnega sistema visoka, vendar pa so razlike med bankami precejšnje. S temi posledicami bi se verjetno težje soočile banke z manjšimi likvidnostnimi presežki, zato je skrbno spremljanje likvidnostnega položaja teh bank še pomembnejše. Če se epidemiološke in posledično gospodarske razmere ne bi izboljšale, kot je predvideno, bi se likvidnostni položaj bank lahko poslabšal.

Finančni položaj gospodinjstev je v drugi polovici leta 2020 ostal razmeroma stabilen, tudi zaradi ukrepov države na trgu dela. Gospodinjstva so zaradi zapore, ki je onemogočala trošenje in iz previdnostnih motivov zmanjšala svoje izdatke, upočasnila se je tudi rast razpoložljivega dohodka. S tem je medletna rast bruto varčevanja ostala robustna predvsem v obliki vlog, rast investicij pa je stagnirala. Tveganje rasti finančnih obveznosti gospodinjstev je zaradi negotovih razmer v gospodarstvu in trgu dela še vedno prisotno, vendar pa ostaja ob pomoči ukrepov vlade odpornost gospodinjstev razmeroma visoka. V primeru počasnejšega makroekonomskega okrevanja in le postopnega izboljšanja razmer na trgu dela bi se lahko ranljivost odrazila predvsem pri gospodinjstvih z dohodki, nižjimi od povprečne plače. Tem je bila v letih pred sprejetjem zavezujočega makrobonitetnega ukrepa za kreditiranja prebivalstva odobrena več kot polovica novih potrošniških posojil.

Nefinančne družbe so v času pandemije Covid-19 še dodatno zmanjšale zadolženost, številna podjetja, zlasti iz dejavnosti, ki jih je kriza bolj prizadela, pa so izkoristila možnost odloga odplačevanja posojil. Drugače kot v evroobmočju se je financiranje pri bankah zmanjšalo, kljub z interventnimi zakoni danim možnostim zadolžitve za namen premostitve likvidnostnih težav. Tretjina odlogov plačila obveznosti, odobrenih nefinančnim družbam, je leta 2020 že potekla, do konca junija pa bo poteklo že dobrih 80 % odobrenih odlogov. K odlogu plačila obveznosti so bila sicer bolj nagnjena manj dobičkonosna podjetja, podjetja s slabšo izhodiščno likvidnostjo in manjšo sposobnostjo odplačevanja dolgov. Nefinančni pokazatelji položaja nefinančnih družb, ki se po navadi poslabšujejo v obdobjih krize, ne kažejo neugodnih trendov prav zaradi ukrepov države, katerih namen je bil preprečiti zapiranje podjetij z vzdržnimi modeli poslovanja.

2.2 Makrobonitetna politika in makrobonitetni ukrepi Banke Slovenije

Makrobonitetna politika je politika, s katero se identificirajo, spremljajo in ocenjujejo sistemska tveganja za finančno stabilnost z namenom zaščite stabilnosti celotnega finančnega sistema, kar vključuje povečanje odpornosti finančnega sistema ter preprečevanje in zmanjševanje kopičenja sistemskih tveganj, s čimer se zagotavlja trajnostni prispevek finančnega sektorja h gospodarski rasti. Instrumentarij makrobonitetne politike Banke Slovenije, ki obsega makrobonitetno omejitev izplačila dobičkov bank oziroma liziških družb, makrobonitetne omejitve kreditiranja prebivalstva, proticiklični kapitalski blažilnik, blažilnik za druge sistemske pomembne banke, makrobonitetni likvidnostni ukrep in makrobonitetne omejitve depozitnih obrestnih mer, se z izjemo v nadaljevanju opisanih prilagoditev v prvi polovici leta 2021 ni spreminjal. Ob razglasitvi epidemije se je pri ukrepih omejevanja kreditiranja prebivalstva ponovno aktivirala možnost neupoštevanja začasno znižanih dohodkov, v letu 2021 pa se je spremenil ukrep, ki omejuje izplačilo dobičkov bank.

Banka Slovenije je aprila 2020 bankam in hranilnicam v zaostrenih razmerah pandemije Covid-19 začasno omejila izplačilo dobičkov, februarja 2021 pa je makrobonitetni ukrep v skladu s Priporočiloma ESRB/2020/7 in 2020/15 ter Priporočilom OFS 2021/1 podaljšala in prilagodila. Ukrep zdaj dopušča izjemo, če je dobiček banke v prvem četrtletju 2021 pozitiven. Če ne pride do večje spremembe tveganj, bo ukrep veljal do septembra 2021. Namen ukrepa je ohranitev kapitala bank, da bo bančni sistem lažje prenesel potencialne izgube zaradi pandemije Covid-19 ter še naprej zagotavljal oskrbo gospodarstva in državljanov s krediti. Rezultati modela DSGE potrjujejo, da je ukrep omilil upad kreditne aktivnosti in posledično vplival tudi na manjši upad BDP. Podaljšan je bil tudi poseben ukrep za liziške družbe.

Banka Slovenije je izvedla tudi podrobno analizo leta 2019 uvedenih zavezujočih makrobonitetnih omejitev kreditiranja prebivalstva, katerih cilja sta bila znižati ekscesno rast potrošniških posojil in vzpostaviti minimalne kreditne standarde. Na podlagi rezultatov analize Banka Slovenije ugotavlja, da se je rast potrošniških posojil po uvedbi makrobonitetnega ukrepa in zlasti z začetkom pandemije močno znižal, medtem ko se stopnja rasti stanovanjskih posojil ni bistveno spremenila in ostaja zmerna. Vpliv pandemije in makrobonitetnih omejitev na kreditno rast je sicer težko razložiti, vendar Banka Slovenije na podlagi izkušenj iz drugih držav zaključuje, da je pandemija pomembno zmanjšala obseg novih potrošniških posojil, zaradi omejitvenih ukrepov in upada zaupanja pri potrošnikih pa se je močno znižala potrošnja. Bančni sistem v povprečju upošteva makrobonitetne omejitve, ki sicer, glede na anketne rezultate, ostajajo najmanj pomemben razlog za zavrnitev kreditne vloge. Delež odstopanj od ukrepa omejevanja DSTI se je v primerjavi z obdobjem, ko so veljala le priporočila, precej znižal, nizka so tudi odstopanja od ukrepa omejevanja ročnosti. Kreditni standardi ob odobritvi, merjeni s povprečnimi vrednostmi LTV, DSTI in ročnostjo, se v letu 2020 niso bistveno spremenili. Na podlagi na novo pridobljenih podatkov o strukturi nedonosnih posojil in odlogov za gospodinjstva Banka Slovenije nadalje ugotavlja, da so ukrepi vpeljali ustrezne minimalne kreditne standarde. Na to je mogoče sklepati iz manjšega deleža odlogov in nedonosnosti med posli, skladnimi z omejitvami glede DSTI. Pogostost odloga je manjša tudi za potrošniška posojila, skladna z ukrepom omejevanja ročnosti. LTV na pogostost odloga oziroma nedonosnost bistveno ne vpliva, kar je pričakovano, saj ta ukrep zmanjšuje izgubo ob pojavu neplačila, ne zmanjša pa same verjetnosti neplačila.

3. STANJE POKRITOSTI NEDONOSNIH IZPOSTAVLJENOSTI BANK Z OSLABITVAMI IN ZAVAROVANJI

Z začetkom pandemije so banke začele povečevati oslabitve in rezervacije na donosnem delu portfelja, v večjem delu leta 2020 je naraščala tudi pokritost nedonosnega dela portfelja. Pokritost NPE z oslabitvami je po naraščanju v prvih osmih mesecih 2020 v zadnjih mesecih leta nihala zaradi hkratnega vpliva več dejavnikov: metodoloških in institucionalnih sprememb¹ na eni strani ter vpliva pokritosti z oslabitvami pri tistih izpostavljenostih, ki vstopajo ali izstopajo iz statusa NPE² na drugi. Pri nekaterih bankah je na znižanje oslabitev vplivalo upoštevanje ugodnejših jesenskih makroekonomskih napovedi v primerjavi s spomladanskimi. Tako je bila pokritost celotnih NPE z oslabitvami kljub opisani

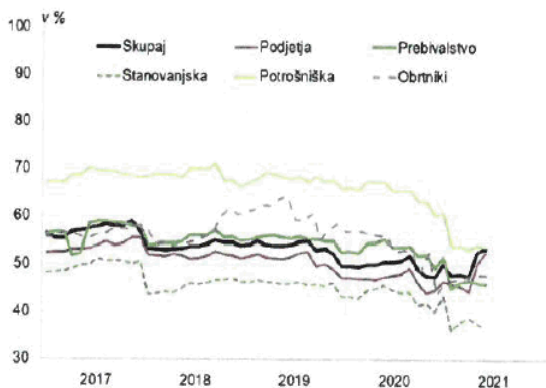
¹ Metodološke spremembe pri poročanju izločenih obresti na nedonosne izpostavljenosti so v vseh mesecih zadnjega četrtletja 2020 prispevale k povečanju pokritosti v teh mesecih, združitve dveh bank v septembru 2020 pa njenemu zmanjšanju.

² Prodaje in odpisi NPE, ki so običajno povečani ob koncu leta, zmanjšujejo pokritosti preostalih NPE z oslabitvami, saj se iz portfelja praviloma izločajo terjatve, ki so nadpovprečno ali v celoti pokrite z oslabitvami. Prehodi donosnih izpostavljenosti med NPE pa prav tako lahko zmanjšajo povprečno pokritost NPE z oslabitvami, če je bila njihova pokritost ob neplačilu pod povprečjem pokritosti NPE.

dinamiki med letom na koncu leta 2020 enaka kot v decembru 2019, 50,3-odstotna³. V aprilu 2021 se je pokritost NPE z oslabitvami ponovno močnejše povečala, na 52,7 % zaradi enkratnega večjega dogodka poplačila terjatve s strani novega lastnika, maja pa še dodatno na 53,6 %.

Z vidika posledic realizacije kreditnega tveganja za dobiček in kapital banke je pomemben pokazatelj skupna pokritost NPE z oslabitvami in rezervacijami ter zavarovanji. Skupna pokritost NPE je na ravni celotnega portfelja ob koncu leta 2020 znašala 88,2 %, za 1,5 odstotno točko manj od stabilnega enoletnega deleža v obdobju september 2019 – avgust 2020. Skupna pokritost je bila ob koncu leta podobna v portfelju podjetij in prebivalstva, pri 89,3 % oz. 89,0 %, pri čemer je v obeh segmentih v zadnjih mesecih leta upadla, nekoliko bolj pri prebivalstvu. Do maja 2021 se je pokritost celotnega portfelja nekoliko povečala, na 88,7 %, pri podjetjih na 90,0 %, pri prebivalstvu pa se je nekoliko zmanjšala, na 87,5 %.

Slika 1: Pokritost NPE z oslabitvami in rezervacijami

Slika 2: Pokritost NPE z oslabitvami in rezervacijami ter zavarovanji

Opomba: na sliki 2 je znesek zavarovanj pri posameznem poslu upoštevan le do višine neoslabljene vrednosti NPE. Podatki za zavarovanja pri prebivalstvu niso na voljo pred septembrom 2018.

Vir: Banka Slovenije.

Stanovanjska posojila ostajajo v nedonosnem delu dobro pokrita z oslabitvami in zavarovanji, medtem ko se pokritost poslabšuje pri potrošniških posojilih. Pri stanovanjskih posojilih je pokritost v večji meri zagotovljena z zavarovanji, kot z oslabitvami. Zaradi prevladujočega deleža zavarovanj z nepremičninami pri stanovanjskih posojilih in ohranjanja oziroma v preteklosti naraščanja njihove vrednosti, zagotavljajo zavarovanja pretežni del skupne pokritosti pri stanovanjskih posojilih. Obratno je pri potrošniških posojilih, kjer so NPE prevladujoče pokriti z oslabitvami in bistveno manj z zavarovanji. Banka Slovenije meni, da je to tudi posledica odobravanja nezavarovanih potrošniških posojil v obdobju pred uveljavitvijo makrobonitetnega ukrepa za področje kreditiranja prebivalstva. Upadanje pokritosti NPE z oslabitvami teh posojil tudi kaže na nezadostno oblikovanje oslabitev, ko so še bila v statusu plačila, čeprav je zaradi šibkih kreditnih standardov ob njihovi odobritvi in ob pričakovani upočasnitvi gospodarske rasti še pred pandemijo že morala biti zaznana večja verjetnost njihovega prehoda med neplačnike.

³ Ob izključitvi metodološke spremembe pri izkazovanju obresti od NPE bi bila ob koncu leta 2020 pokritost z oslabitvami oz. rezervacijami 47,2 %.